

PYTANIA PROBLEMOWE DOTYCZĄCE REGULACJI PRZEPROWADZENIA W MIESZKANIU LUB INNEJ WŁASNOŚCI OSOBY CZYNNOŚCI DOCHODZENIOWYCH (ŚLED CZYCH)

Serhii Tarasiuk

Partner Zarządzający spółki akcyjnej "Tarasiuk i Partnerzy",

Aspirant Wydziału Postępowania Karnego i Kryminalistyki

Akademii Prawników Ukrainy

(Kijów, Ukraina)

e-mail: wtpaau1980@ukr.net

ORCID: 0000-0003-1165-5398

Streszczenie. Badane są pytania dotyczące istoty czynności dochodzeniowych (śledczych) w postępowaniu karnym, ich podstawy normatywnej, celu funkcjonalnego i korelacji. Wyodrębniono czynności dochodzeniowe (śledcze), które można przeprowadzić w mieszkaniu lub innym posiadaniu osoby i mające na celu ograniczenie konstytucyjnych praw osoby.

Zwrócono uwagę na kwestie równoważenia zadań związanych z ochroną praw osoby w zakresie prowadzenia czynności dochodzeniowych (śledczych) w mieszkaniu lub innym posiadaniu osoby oraz skutecznego zwalczania przestępczości, zwiększania roli i znaczenia śledczego, prokuratora w odniesieniu do zapewnienia pełnej realizacji konstytucyjnych praw osoby w zakresie prowadzenia w jej mieszkaniu lub innym posiadaniu przeszukania, przeglądu, eksperymentu dochodzeniowego lub innych czynności dochodzeniowych (śledczych).

Na podstawie analizy kryminalnego ustawodawstwa proceduralnego (KUP) Ukrainy uogólniono wymagania dotyczące prowadzenia czynności dochodzeniowych (śledczych) w mieszkaniu lub innym posiadaniu osoby i przeprowadzona jest ich klasyfikacja. Zwraca się uwagę na niewystarczające uporządkowanie stosowania norm KUP Ukrainy w prowadzeniu czynności dochodzeniowych (śledczych) w mieszkaniu lub innym posiadaniu osoby, niewystarczającą normatywną regulację (z wyjątkiem przeszukania) porządku proceduralnego w celu uzyskania pozwolenia oraz przeprowadzenia określonych czynności dochodzeniowych (śledczych) w mieszkaniu lub innym posiadaniu osoby.

Analizowane są kwestie dotyczące uproszczenia procedury wejścia do mieszkania lub innego posiadania osoby w nagłych przypadkach związanych z ratowaniem życia i mienia lub bezpośrednim ściganiem osób podejrzanych o popełnienie przestępstwa. Stwierdzono, że poza przeglądem, eksperymentem śledczym i, po części, zadawaniem pytań, prawodawca nie określa osobliwości przeprowadzenia innych działań dochodzeniowych w mieszkaniu lub innym posiadaniu osoby.

Przeanalizowano kwestie problemowe związane z dobrowolnym wyrażeniem zgody na wniknięcie do mieszkania lub innego posiadania osoby, uproszczoną procedurę prowadzenia czynności dochodzeniowych (śledczych) w przypadku zgody jednego z właścicieli mieszkania na ich przeprowadzenie.

W celu wybudowania logicznych i precyzyjnych działań śledczego, prokuratora, w przypadku konieczności przeprowadzenia czynności dochodzeniowych (śledczych) w mieszkaniu lub innym posiadaniu osoby, przedłożono odpowiednie propozycje do kryminalnego ustawodawstwa proceduralnego Ukrainy.

Słowa kluczowe: dochodzenie przedprocesowe, czynności dochodzeniowe (śledcze), przeprowadzane w mieszkaniu lub innym posiadaniu osoby, wniknięcie do mieszkania, śledczy, prokurator.

PROBLEMATIC ISSUES OF REGULATION OF PRODUCTION IN HOUSING OR OTHER POSSESSION OF THE PERSON OF INVESTIGATIVE (SEARCH) ACTIONS

Sergey Tarasyuk

*Managing Partner of Tarasyuk & Partners JSC,
graduate student of the Department of Criminal Procedure and Forensic Science
Academy of Advocacy of Ukraine, (Kyiv, Ukraine)
e-mail: wtpaau1980@ukr.net
ORCID: 0000-0003-1165-5398*

Abstract: The questions of the essence of investigative (search) actions in criminal proceedings, its normative base, functional purpose and correlation are investigated. Investigation (search) actions which can be carried out in the dwelling or other possession of the person and are directed on restriction of the constitutional rights of the person are allocated. Questions of its execution procedural order are analyzed. Proposals to the Criminal procedural legislation of Ukraine on ensuring constitutional human rights during investigative (search) actions in housing or other possession of a person are provided.

Keywords: pre-trial investigation, investigative (search) actions which can be carried out in the dwelling or other possession of the person, home penetration, investigator, prosecutor.

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ ПРОВАДЖЕННЯ В ЖИТЛІ ЧИ ІНШОМУ ВОЛОДІННІ ОСОБИ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ

Сергій Тарасюк

*керуючий партнер АО «Тарасюк і Партнери»,
спірант кафедри кримінального процесу та криміналістики
Академії адвокатури України (Київ, Україна)
e-mail: wtpaau1980@ukr.net
ORCID: 0000-0003-1165-5398*

Анотація: Досліджено питання сутності слідчих (розшукових) дій в кримінальному провадженні, їх нормативну базу, функціональне призначення та співвідношення. Виокремлено слідчі (розшукові) дії, які можуть бути проведені в житлі чи іншому володінні особи і спрямовані на обмеження конституційних прав особи. Проаналізовано питання їх процесуального порядку проведення. Надано пропозиції до кримінального процесуального законодавства України щодо забезпечення конституційних прав людини при проведенні слідчих (розшукових) дій у житлі чи іншому володінні особи.

Ключові слова: досудове розслідування, слідчі (розшукові) дії, що провадяться у житлі чи іншому володінні особи, проникнення до житла, слідчий, прокурор.

Formulation of the problem. During the pre-trial investigation the investigator, the prosecutor carry out quite a number of different actions, which must be based on the requirements of the criminal procedural law. Of particular importance are actions aimed at obtaining (gathering) evidence or verifying evidence already obtained in a specific criminal proceeding, namely investigative (investigative) actions.

Section III of the CPC of Ukraine defines a system of investigative (investigative) actions, as well as defines the regulatory features of their conduct. Almost every investigative (investigative) action can be accompanied by state coercion and restrict the constitutional rights of a particular participant in criminal proceedings. V.V. Mikhaylenko noted that during the planning, organization, implementation of investigative (investigative) actions and fixing their results, the investigator must ensure and not violate the rights and freedoms of the suspect, witness, victim and other participants in criminal proceedings. Breach of conventional obligations in conducting a separate investigative (investigative) action directly distorts the whole process of proving, forming an evidence base in criminal proceedings, and subsequently - examining the evidence during the trial and evaluating it by the court (*Mikhailenko V.V., 2018, p. 91*).

There have been many changes in the criminal procedural legislation of Ukraine recently related to the creation of an optimal model of regulatory regulation for conducting investigative (search) actions in a dwelling or other possession of a person, strengthening the legal protection of participants in criminal proceedings, including by strengthening the responsibility of law enforcement officers for their improper performance their job responsibilities. In this regard, the Laws of Ukraine "On Amendments to Certain Legislative Acts on Ensuring Respect for the Rights of Participants in Criminal Proceedings and Other Persons by Law Enforcement Bodies During the Pre-trial Investigation" of 16.11.2017, "On Amendments to the Criminal Procedural Procedure" of the Code of Ukraine on improving the enforcement of the rights of participants in criminal proceedings and other persons by law enforcement agencies during the pre-trial investigation "of 18.09.2018, " On amendments to some acts of Ukraine concerning improvement of certain provisions of the criminal procedure law "from 10.04.2019 g., and others.

The dynamics of changes in the legislation regarding the procedural regulation of investigative (investigative) actions in housing or other possession and the observance of constitutional human rights thus necessitate further investigation of this issue. In Ukraine, these issues were studied by Yu. P. Alenin, O.I. Galagan, V.G. Goncharenko, O.V. Kaplina, V.A. Kolesnik, O.P. Kuchinskaya, V.V. Nazarov, O. Yu. Tatarov, L.D. Udalova, O.G. Shiloh and others. At the same time, the study of criminal procedural legislation of Ukraine, literary sources, statistical materials, forensic practice suggests that the current stage of solving the above problem requires qualitatively new approaches to its understanding.

Presenting main material. The conduct of investigative (investigative) actions in a dwelling or other possession of a person first of all involves obtaining evidential information in criminal proceedings. Their effectiveness is crucial to identifying and exposing perpetrators of criminal offenses.

It should be noted that in the dwelling or other possession of the person may be conducted as investigators (search) (search, examination, investigative experiment, investigation, presentation for identification, interrogation), as well as unspoken

investigators (search) actions (eg, examination of publicly inaccessible places, housing, or other possession). A search of a dwelling or other possession of a person (Art. 234, 235 CCP), inspection of a dwelling or other possession of a person (Art. 237 CCP), inspection of a corpse combined with a survey of a dwelling or other possession of a person (Art. 238 CPC), investigator an experiment conducted in a dwelling or other possession of a person (Art. 240 CCP), inspection of publicly inaccessible places, dwelling or other possession of a person (Art. 267 CCP) by law establishes a special procedure for entry into the home, namely - obtaining the decision of the investigating judge.

The analysis of the criminal procedural legislation of Ukraine indicates the expediency to generalize the requirements for conducting investigative (search) actions in the dwelling or other possession of a person. As Chornous Yu. M., rightly pointed out, the requirements of the criminal procedural legislation regarding the procedure of pre-trial investigation and investigative (investigative) actions constitute the main content of the criminal procedural characteristic of investigative (investigative) actions (*Chornous Yu.M., 2017, p.187-190*). In our opinion, it is appropriate to divide the requirements for conducting investigative (search) action in a dwelling or other possession of a person into general and special ones.

The general requirements for conducting investigative (search) actions in a dwelling or other possession of a person should include: entering information about a criminal offense committed in the Unified Register of Pre-trial Investigations; availability of grounds for making this decision (sufficiency of information indicating the possibility of achieving its goal); adherence to the procedure established by law to make a decision on the conduct of a certain investigative (investigative) action (approval by the prosecutor of the petition and the decision of the investigative judge to authorize the conduct of investigative (investigative) action), as well as during its conduct; belonging to the subject; clarification and assurance of the rights and duties of the persons involved in it and the procedural procedure of investigative (search) action; prohibition of investigative (investigative) action at night, except in urgent cases; ensuring the presence during the investigative (investigative) action of persons whose rights and legitimate interests may be restricted or violated; state coercion; proper procedural fixation of the course and results of investigative (search) action.

Special requirements include the grounds, conditions and rules for conducting investigative (investigative) actions, which streamline the procedural form of a specific investigative (investigative) action. We believe that the specific requirements for conducting investigative (search) action in a dwelling or other possession of a person should include the following: specificity of the purpose of the conduct; peculiarities of the details of the request of the investigator or the prosecutor to conduct the investigative (search) action, as well as the decision of the investigating judge to allow it; the procedure for entry into the dwelling or other possession of the person (decision of the investigating judge, voluntary consent, urgent cases); the term of consideration by the investigating judge of the request for conducting the investigative (search) action and the court session closed at the same time; the obligation of the investigator or prosecutor to participate in the examination of the respective request by the investigating judge; temporary limitation of the term of validity of the investigative judge's decision to conduct investigative (search) action; quantitative restriction of the right of entry to a dwelling or other possession of a person; peculiarities of participation of other persons

during investigative (search) action; peculiarities of recognition of inadmissible evidence obtained during the execution of the decision on entry into the dwelling or other possession of the person (in connection with the inadmissibility of a lawyer; failure to carry out full technical fixing of the court session when deciding to conduct an investigative (investigative) action; in this case the refusal of the prosecutor to approve the request of the investigator or the refusal of the investigating judge to satisfy the request for conducting investigative (investigative) action).

At the same time, in practice, some of the requirements, both general and special, provoke discussion among practitioners and scholars, which hinders the ordering and unification of the application of the CPC of Ukraine norms in conducting investigative (search) actions in a dwelling or other possession of a person. This is mainly due to a lack of regulatory (except search) procedural order for obtaining a permit and carrying out certain investigative (search) actions in a dwelling or other possession of a person. Thus, according to Part 2 of Art. 237 of the CPC of Ukraine, a review of a dwelling or other possession of a person shall be conducted in accordance with the rules of the CPC provided for a search of a dwelling or other possession of a person; in accordance with Part 5 of Art. 240 of the CPC of Ukraine, an investigative experiment conducted in the dwelling or other possession of a person shall be carried out only with the voluntary consent of the person who owns them, or on the basis of the decision of the investigating judge at the request of the investigator, agreed with the prosecutor, or the prosecutor, who shall be considered in the manner stipulated by this procedure. Code, to consider requests for a search of a dwelling or other possession of a person. Each of these actions has its own purpose and features. However, the legislator clearly defined the details of the petition only for the search, and for the conduct of inspection, investigative experiment, other investigative (search) actions in the dwelling or other possession there is no special regulation of the petition of the investigator or the prosecutor.

Our analysis of the criminal procedural legislation of Ukraine shows that there are contradictions in the law in Art. 13 and 233 of the CPC of Ukraine concerning the procedural order of entry into the dwelling or other possession of a person. Yes, in Art. 13 of the CPC of Ukraine states that it is not allowed to enter, inspect or search a dwelling or other possession of a person, except by reasoned court decision, except in cases provided by this Code. However, in Part 1 of Art. 233 of the CPC of Ukraine states that no one has the right to penetrate into the dwelling or other possession of a person for any purpose, except with the voluntary consent of the person who owns them or by the order of the investigating judge, except in cases established by part three of this articles. In fact, this rule is more general in nature and requires any investigative (search) action in the home.

Glovyuk I.V. also claims that the application of Part 1 of Art. 233 of the CPC, as some courts do not consider the voluntary consent of a person as a sufficient reason for conducting an investigative (investigative) action in a dwelling or other possession, while others recognize it as a legitimate opportunity to inspect a scene (*Glovyuk I.V., 2015, p. 217*). L.M. Loboyko holds the same opinion, noting that in summary decisions in criminal proceedings the courts in some cases admit evidence obtained as a result of penetration into a dwelling or other possession of a person and inspection (search) of them with the voluntary consent of the owner housing, and others - do not recognize, because after penetration into the dwelling or other possession of the person with the

voluntary consent of the owner investigator or prosecutor is obliged to apply to the investigating judge in the order of Part 3 of Art. 233 CPC. The ambiguity in the application of this rule indicates the existence of legal uncertainty regarding the settlement of the procedure for entry into the dwelling or other possession with the voluntary consent of its owner. Therefore, in this case there is a violation of the principle of legal certainty, which is one of the main elements of the rule of law (*Loboyko L.M., 2016, p. 174*).

It is also interesting to simplify the procedure for entry into the dwelling or other possession of a person in case of emergencies related to saving lives and property or directly prosecuting persons suspected of committing a crime under the Constitution (Art. 30) and CCP of Ukraine (Part 3, Art. 233). In such cases, the prosecutor or the investigator, in agreement with the prosecutor, is obliged to immediately, after carrying out investigative (search) actions, request the conduct of a search with the investigating judge. However, the legislation does not specify the need for investigators in the case of investigative action in an urgent case to draw up a procedural document, because in accordance with Part 3 of Art. 110 of the CPC of Ukraine the decision of the investigator, the prosecutor is made in the form of a resolution, and the need to leave in a prominent place in the dwelling or other possession of the person, in the absence of persons residing there, a copy of the relevant document, as well as a copy of the protocol on conducting the relevant investigative (search) action. In practice, such cases lead to the complete unawareness of the person who carried out the act about the subject of entry into his or her home or other possession, the circumstances under which the incident occurred and the things removed. It is unlikely that such procedural uncertainty will promote the respect of constitutional human rights during criminal proceedings.

In the case of a search, in order to prevent violations of the constitutional rights of the persons in whom it is conducted, the legislator provided for a mandatory audio and video recording of the search. Any unspecified circumstances of the search cannot be included in the record and can be used as evidence in court. However, in practice, the implementation of the updated provisions of the CPC of Ukraine is extremely problematic, since there is no detailed regulation regarding video recording. Questions remain unclear about the presence in the frame of the witness, the need for the camera to record the fact of seizure of property and its list. In addition, the updated CPC of Ukraine does not provide any clarification regarding continuous video recording.

According to Part 3 of Art. 233 of the CPC of Ukraine the search can be conducted in urgent cases without the prior permission of the investigating judge. We agree with O.V. Verkhoglyad-Gerasimenko's opinion that in such situations the person in the dwelling or other possession of which investigative (search) actions are carried out, needs judicial protection even more than others, since the interference with her private life is made by decision the same body that conducted the action (*Verkhoglyad-Gerasimenko O.V., 2012, p. 139*). In our opinion, in the case of an urgent case of conducting a search, it is advisable to provide in the CPC of Ukraine the possibility of ensuring the participation of the person who conducted the search in a court hearing when considering the respective request of the investigator, the prosecutor. In the absence of such information, it is advisable to inform the person who conducted the search about the results of the examination by the investigating judge of the presence of data indicating the exceptional urgency of carrying out this investigative (search) action and the inability to obtain judicial permission for its conduct in the usual manner. In

addition, we consider it appropriate to oblige the investigating judge to send to the person who conducted the search in this manner a copy of the ruling on the legality or illegality of the investigative action.

At the same time, we do not support the opinion of VI Halagan that in the case of an urgent search, the investigator should be able to apply to the investigating judge with the appropriate request, despite the lack of agreement with the prosecutor, since such actions are extreme and should pursue the purpose of ensuring the rights of citizens to respect for housing (VI Halagan, IV Kafui, 2015). We believe that there must be a clear subordination of procedural subordination and there should be no anarchy in procedural decisions.

In addition to the search, it is also advisable to analyze the problematic issues related to the regulation of the conduct of other investigative (search) actions in the dwelling or other possession of the person. Unfortunately, the rules of the CPC of Ukraine, which determine the grounds and procedure for their conduct, do not contain orders for their implementation in housing, which causes some difficulties in putting them into practice.

Therefore, an important investigative (investigative) action is the review, which largely depends on the success of many criminal offenses. The basis for the inspection in the home or other possession of the person is the availability of reliable factual data that indicate the object of view as a source from which the information sought can be removed. In addition to the review, there are cases in the investigative practice of the necessity of conducting in the dwelling or other possession of the person of the investigative experiment, questioning, exploration, presentation for identification. These investigative (search) actions found their procedural reflection in the provisions of Art. 224-226, 228, 229, 240, 241 of the CPC of Ukraine. However, the legislator, apart from the review, investigative experiment and partly interrogation, does not determine the peculiarities of their conduct in the dwelling or other possession of the person. Thus, according to Part 5 of Art. 240 of the CPC of Ukraine, an investigative experiment conducted in the dwelling or other possession of a person shall be carried out only with the voluntary consent of the person who owns it, or upon the decision of the investigating judge at the request of the investigator, agreed with the prosecutor, or the prosecutor, which shall be considered in accordance with the procedure provided by the CPC. Ukraine, to consider requests for a search of a dwelling or other possession of a person.

According to Part 1 of Art. 224 of the CPC of Ukraine the interrogation is conducted at the place of pre-trial investigation or in other place in agreement with the person who is going to interrogate. Preferably in investigative practice, regardless of the procedural position of the interviewee, the questioning is conducted in the office of the investigator. However, due to various circumstances, such as injury, trauma, serious illness, rehabilitation period after illness, pregnancy, the elderly, complicating self-movement, etc., the interrogation of the person may be conducted elsewhere, including those in his home or other possession.

Therefore, the investigative experiment may be conducted in the dwelling or other possession of the person, either at the discretion of the investigating judge or with the voluntary consent of the person who owns it, and the interrogation - with the consent of the person concerned, ie in fact with the voluntary consent. As for other investigative (investigative) actions, the criminal procedural legislation of Ukraine, as we have

already noted, lacks the rules governing their conduct in the dwelling or other possession of a person.

Is there any need to further regulate these actions? In general, in our opinion, they do not require an additional specific procedure for conducting them in a dwelling or other possession. Conducting them, for example in the investigator's office, does not affect the outcome of the investigation. At the same time, in practice, there are cases in which the implementation of appropriate actions can not be postponed, because it is in the home with the help of them can obtain the necessary evidence or their conduct for tactical or other reasons. For example, a serious illness of a person who cannot be subjected to criminal proceedings relating to forced delivery to an investigator, but at the same time who does not consent to the appropriate action in his or her home or other possession. According to the law, the investigator does not have any possibility of influencing these persons, he has no right to force appropriate investigative actions in the dwelling, and therefore the possibility of conducting investigative (investigative) action is jeopardized. It should also be noted that today both scholars and practitioners interpret Art. 233 CPC of Ukraine. In this regard, it is advisable to clearly identify which investigative (search) actions are conducted at the discretion of the investigating judge, which are with the voluntary consent of the person, and which may be conducted in the home or other possession of the person in urgent cases. Therefore, in order to build logical and clear actions of the investigator, the prosecutor, if necessary, conduct investigative (search) actions in the dwelling or other possession of the person, we propose Art. 233 of the Criminal Procedure Code of Ukraine shall be reworded as follows:

1. No one shall have the right to penetrate into the dwelling or other possession of a person for any purpose, except with the voluntary consent of the person who owns them, or on the basis of the order of an investigating judge, except as provided in paragraph five of this article.

2. At the request of the person residing or owning the dwelling, or upon notification of such person about the crime committed against him, the inspection in the dwelling or other possession of the person may be carried out without the decision of the investigating judge, which must be further recorded in the record of the investigator (investigative) actions and have been signed by such person.

3. Investigative experiment, interrogation, presentation for identification, examination in case of necessity of their conduct in the dwelling or other possession shall be carried out only with the written consent of the person who owns it, which must be confirmed by the signature of the relevant person in the protocol of investigative (search) action with taking into account the circumstances in which such consent is granted. If the person residing in it is absent or objecting to the conduct of investigative (investigative) action, the investigator initiates before the court the request for conducting the relevant investigative (investigative) action.

4. The dwelling of a person means any premises which are permanently or temporarily owned by a person, regardless of their purpose and legal status, and adapted for the permanent or temporary residence of individuals, as well as all components of such premises. It is not a dwelling space specifically intended for the detention of persons whose rights are restricted by law. Other ownership of a person means a vehicle, land, garage, other buildings or premises of household, service, economic, industrial and other purpose, etc., which are in the possession of the person.

5. The investigator, the prosecutor has the right to enter into the dwelling or other possession of the person before the order of the investigating judge for the purpose of conducting a search, search only in urgent cases related to saving the life of people and property or to directly prosecute persons suspected of committing a crime. . In such a case, the prosecutor, the investigator in agreement with the prosecutor, is obliged to immediately, after taking such action, request a search of the investigating judge. The investigating judge shall consider such a request in accordance with the requirements of Article 234 of this Code, verifying, inter alia, whether there were actually grounds for entering into the dwelling or other possession of the person without the order of the investigating judge. If the prosecutor refuses to agree to the request of the investigator for the search or the investigating judge refuses to satisfy the request for search, the evidence established as a result of such search is inadmissible and the information obtained is subject to destruction in accordance with the procedure provided by Article 255 of this Code.

Please note that criminal procedural law does not provide for urgent cases of investigative experiment, interrogation, investigation, presentation for identification in the home or other possession of a person. These actions have nothing to do with saving lives and property or directly harassing suspected offenders. The issue of granting voluntary consent to entry into the dwelling or other possession of a person, in our opinion, is that the investigator must convince the person that the conduct of investigative (search) action in the dwelling or other possession is necessary for the investigation and all legal requirements will be respected. made by the owners. At the same time, we believe that the procedure of conducting investigative (search) action should be simplified, and therefore the consent of one of the co-owners of housing is sufficient for the investigator, the prosecutor to conduct investigative (investigative) action without the court's permission, and the evidence obtained during its conduct must be declared admissible. Current jurisprudence, such as the decision of the Court of Appeal of Zaporizhzhia region of January 15, 2018, follows this path. (*The consent of one of the co-owners of the apartment to inspect the crime scene is sufficient for the investigator to carry out such inspection without the court's permission, and the evidence obtained during the inspection is admissible*).

We also consider it expedient to simplify the procedural procedure for conducting examinations. We agree with the position of S.S. Klochuryak and D.O. Shumeiko that the decision to conduct it should be taken by the person conducting the investigation. It is this approach that will save time and be effective in criminal proceedings, since the request of the investigating prosecutor for permission to conduct an examination will delay the time and in the future lead to the loss of evidence. Thus, the issue of the decision to conduct an examination solely by the prosecutor does not meet the requirements of practice, which leads to a delay in the time of this investigative (search) action and does not justify anything (*Klochuryak S.S., 2013, pp. 79-80; Shumeiko D. O., 2015, p. 128*).

Conclusions. In the current context, it is extremely important to respect a person's constitutional rights when conducting investigative (search) actions in a person's home or other possession. Of particular importance, given the nature of the restrictions, are the guarantees of protection of human rights in the conduct of investigated actions, including from abuse of power by representatives of the bodies of investigation, prosecutor's office, court, which are provided by the law grounds and

procedural procedure for obtaining a permit for their conduct, order of their conduct, recording of the course and results, rules of admissibility of the evidence obtained as a result of their holding.

References:

1. Mykhaylenko V. V. Realizatsiya verkhovenstva prava pry provadzhenni slidchykh (rozshukovykh) diy. Vcheni zapysky Tavriyskoho natsionalnoho universytetu imeni V.I. Vernadskoho. Seriya: Yurydychni nauky. Tom 29 (68). Kyiv, 2018. № 1. S. 89-97.
2. Chornous YU.M. Kryminalistychne zabezpechennya rozsliduvannya zlochyniv. V: TOV «Nilan-LTD», 2017. 492 s.
3. Hlovyuk I. V. Stattya 233 KPK Ukrayiny: pytannya praktychnoyi realizatsiyi. Molodyy vchenyy. 2015. № 2, ch. 1. S. 216-219.
4. Loboyko L. M. Shchodo dotsilnosti nastupnoho sudovoho kontrolyu za pronyknennym do zhytla na pidstavi dobrovilnoyi z'hody yoho vlasnyka. Yevropeyska intehratsiya v konteksti suchasnoyi heopolityky : zb. nauk. st. za materialamy nauk. konf., m. Kharkiv, 24 trav. 2016 r. Kharkiv, 2016. S. 174-175.
5. Verkhohlyad-Herasymenko O. V. Zabezpechennya maynovykh prav osoby pry zastosuvanni zakhodiv kryminalno-protseusualnoho prymusu : [monohr.]. X. : Yurayt, 2012. 216 s.
6. Halahan V. I., Kanfui I. V. Vzayemodiya slidchoho, prokurora ta slidchoho suddi pid chas vyrishennya pytannya provedennya obshuku za KPK Ukrayiny. Kryminalystyka y sudebnaya ékspertyza. 2015. Vyp. 60. S. 161-171.
7. Z'hody odnoho iz spivvlasnykiv kvartyry na ohlyad mistysya podiyi zlochynu dostatno dlya slidchoho dlya provedennya takoho ohlyadu bez dozvolu sudu, a dokazy otrymani pid chas ohlyadu ye dopustymymy URL: https://protocol.ua/ua/sud_zgodi_odnogo_iz_spivvlasnykiv_kvartiri_na_oglyad_mistysya_podii_zlochinu_dostatno_dlya_slidchogo/
8. Klochuryak S.S. Osviduvannya v systemi slidchykh (rozshukovykh) diy: dys. ... kand. yuryd. nauk: spets. 12.00.09. K., 2013. 199 s.
9. Shumeyko D.O. Rozsliduvannya pryynyattya propozytsiyi, obitsyanky abo oderzhannya nepravomirnoyi vyhody sluzhbovoyu osoboyu: dys. ... kand. yuryd. nauk: spets. 12.00.09 / Dnipropetrovskyy derzhavnyy universytet vnutrishnikh sprav. Dnipropetrovsk, 2015. 256 s.

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ ПРОВАДЖЕННЯ В ЖИТЛІ ЧИ ІНШОМУ ВОЛОДІННІ ОСОБИ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ

Постановка проблеми. Під час досудового розслідування слідчий, прокурор проводять достатньо багато різноманітних за своїм характером дій, які обов'язково мають ґрунтуватися на вимогах кримінального процесуального закону. Особливе значення серед них мають дії, що спрямовані на отримання (збирання) доказів або перевірку вже отриманих доказів у конкретному кримінальному провадженні, а саме слідчі (розшукові) дії.

У Розділі III КПК України визначено систему слідчих (розшукових) дій, а також визначено нормативні особливості їх проведення. Майже кожна слідча (розшукова) дія може супроводжуватися державним примусом та обмежувати конституційні права певного учасника кримінального провадження. В. В. Михайленко з цього приводу зазначив, що під час планування, організації, реалізації слідчих (розшукових) дій та фіксації їх результатів слідчий має забезпечувати і не порушувати прав і свобод підозрюваного, свідка, потерпілого та інших учасників кримінального провадження. Порушення конвенційних

зобов'язань при проведенні окремої слідчої (розшукової) дії безпосередньо спотворює весь процес доказування, формування доказової бази в кримінальному провадженні, і в подальшому – дослідження доказів під час судового розгляду та їх оцінку судом (*Михайленко В. В., 2018, с. 91*).

У кримінальному процесуальному законодавстві України останнім часом відбулося чимало змін пов'язаних зі створенням оптимальної моделі нормативного регулювання проведення слідчих (розшукових) дій у житлі чи іншому володінні особи, посилення правової захищеності учасників кримінального провадження, у тому числі шляхом посилення відповідальності правоохоронців за неналежне виконання ними своїх службових обов'язків. У зв'язку з цим було прийнято закони України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо забезпечення дотримання прав учасників кримінального провадження та інших осіб правоохоронними органами під час здійснення досудового розслідування» від 16.11.2017 р., «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення забезпечення дотримання прав учасників кримінального провадження та інших осіб правоохоронними органами під час здійснення досудового розслідування» від 18.09.2018 р., «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення окремих положень кримінального процесуального законодавства» від 04.10.2019 р. та ін.

Зазначена динаміка змін законодавства щодо процесуальної регламентації проведення слідчих (розшукових) дій у житлі чи іншому володінні та дотримання при цьому конституційних прав людини зумовлює необхідність подальшого дослідження цього питання. В Україні ці питання вивчали Ю. П. Аленін, О. І. Галаган, В. Г. Гончаренко, О. В. Капліна, В. А. Колесник, О. П. Кучинська, В. В. Назаров, О. Ю. Татаров, Л. Д. Удалова, О. Г. Шило та ін. Разом з тим дослідження кримінального процесуального законодавства України, літературних джерел, статистичних матеріалів, судово-слідчої практики дозволяє стверджувати, що сучасний етап вирішення вищезазначеної проблеми вимагає якісно нових підходів щодо її розуміння.

Виклад основного матеріалу. Проведення слідчих (розшукових) дій у житлі чи іншому володінні особи передусім передбачає отримання доказової інформації в кримінальному провадженні. Їх ефективність має вирішальне значення для встановлення і викриття винних у вчиненні кримінального правопорушення.

Зазначимо, що в житлі чи іншому володінні особи можуть проводитися як слідчі (розшукові) (обшук, огляд, слідчий експеримент, освідування, пред'явлення для впізнання, допит), так і негласні слідчі (розшукові) дії (прикладом, обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи). Щодо обшуку житла або іншого володіння особи (ст. ст. 234, 235 КПК), огляду житла або іншого володіння особи (ст. 237 КПК), огляду трупа, поєднаного з оглядом житла або іншого володіння особи (ст. 238 КПК), слідчого експерименту, що проводиться в житлі чи іншому володінні особи (ст. 240 КПК), обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи (ст. 267 КПК) законом встановлено особливу процедуру проникнення в житло, а саме – отримання рішення слідчого судді.

Аналіз кримінального процесуального законодавства України вказує на доцільність узагальнити вимоги до проведення слідчих (розшукових) дій у житлі

чи іншому володінні особи. Як слушно зазначила Ю. М. Черноус, вимоги кримінального процесуального законодавства щодо порядку проведення досудового розслідування та слідчих (розшукових) дій становлять основний зміст кримінальної процесуальної характеристики слідчих (розшукових) дій (Черноус Ю. М., 2017, с. 187-190). На нашу думку, вимоги до проведення слідчої (розшукової) дії в житлі чи іншому володінні особи доцільно поділяти на загальні і спеціальні.

До загальних вимог проведення слідчих (розшукових) дій у житлі чи іншому володінні особи слід віднести: унесення відомостей про вчинене кримінальне правопорушення в Єдиний реєстр досудових розслідувань; наявність підстав для прийняття цього рішення (достатність відомостей, що вказують на можливість досягнення її мети); дотримання встановленого законом порядку прийняття рішення про проведення певної слідчої (розшукової) дії (затвердження прокурором клопотання та винесення слідчим суддею ухвали про дозвіл на проведення слідчої (розшукової) дії), а також під час її проведення; належність суб'єкта проведення; роз'яснення й забезпечення прав та обов'язків особам, які беруть у ній участь та процесуального порядку проведення слідчої (розшукової) дії; заборону проведення слідчої (розшукової) дії у нічний час, за винятком невідкладних випадків; забезпечення присутності під час проведення слідчої (розшукової) дії осіб, чії права та законні інтереси можуть бути обмежені або порушені; забезпечення державним примусом; належну процесуальну фіксацію ходу та результатів слідчої (розшукової) дії.

Спеціальні вимоги містять підстави, умови та правила проведення слідчих (розшукових) дій, що упорядковують процесуальну форму конкретної слідчої (розшукової) дії. Вважаємо, що до спеціальних вимог щодо проведення слідчої (розшукової) дії в житлі чи іншому володінні особи доцільно віднести такі: специфічність мети проведення; особливість реквізитів клопотання слідчого чи прокурора на проведення слідчої (розшукової) дії, а також ухвали слідчого судді про дозвіл на її проведення; порядок проникнення до житла чи іншого володіння особи (ухвала слідчого судді, добровільна згода, невідкладні випадки); строк розгляду слідчим суддею клопотання про проведення слідчої (розшукової) дії та закриття при цьому судового засідання; обов'язковість участі слідчого чи прокурора при розгляді слідчим суддею відповідного клопотання; часове обмеження строку дії ухвали слідчого судді на проведення слідчої (розшукової) дії; кількісне обмеження права проникнення до житла чи іншого володіння особи; особливості участі інших осіб під час проведення слідчої (розшукової) дії; особливості визнання недопустимими доказів, що були отримані під час виконання ухвали про дозвіл на проникнення до житла чи іншого володіння особи (у зв'язку з недопущенням адвоката; непроведення повної технічної фіксації судового засідання при прийнятті рішення про проведення слідчої (розшукової) дії; у разі відмови прокурора погодити клопотання слідчого або відмови слідчого судді в задоволенні клопотання про проведення слідчої (розшукової) дії).

Разом з тим на практиці певна частина вимог як загальних, так й спеціальних, викликає дискусію серед практиків та науковців, що перешкоджає упорядкувати та уніфікувати застосування норм КПК України під час проведення слідчих (розшукових) дій в житлі чи іншому володінні особи. Переважно причиною цього є недостатня нормативна закріпленість (окрім обшуку) процесуального порядку отримання дозволу та проведення певних слідчих

(розшукових) дій у житлі чи іншому володінні особи. Так, відповідно до ч. 2 ст. 237 КПК України огляд житла чи іншого володіння особи провадиться згідно з правилами КПК, передбаченими для обшуку житла чи іншого володіння особи; відповідно до ч. 5 ст. 240 КПК України слідчий експеримент, що проводиться в житлі чи іншому володінні особи, здійснюється лише за добровільною згодою особи, яка ними володіє, або на підставі ухвали слідчого судді за клопотанням слідчого, погодженого з прокурором, або прокурора, яке розглядається в порядку, передбаченому даним Кодексом, для розгляду клопотань про проведення обшуку в житлі чи іншому володінні особи. Кожна з цих дій має свою мету та особливості проведення. Проте законодавець чітко визначив реквізити клопотання лише для обшуку, а для проведення огляду, слідчого експерименту, інших слідчих (розшукових) дій в житлі чи іншому володінні не передбачено особливої регламентації клопотання слідчого чи прокурора.

Проведений нами аналіз кримінального процесуального законодавства України свідчить, що в законі наявні суперечності в ст. 13 та 233 КПК України, що стосуються процесуального порядку проникнення до житла чи іншого володіння особи. Так, у ст. 13 КПК України зазначається, що не допускається проникнення до житла чи до іншого володіння особи, проведення в них огляду чи обшуку, інакше як за вмотивованим судовим рішенням, крім випадків, передбачених даним Кодексом. Проте в ч. 1 ст. 233 КПК України зазначено, що ніхто не має права проникнути до житла чи іншого володіння особи з будь-якою метою, інакше, як лише за добровільною згодою особи, яка ними володіє, або на підставі ухвали слідчого судді, крім випадків, установлених частиною третьою цієї статті. Фактично ця норма більш загального характеру і передбачає проведення будь-якої слідчої (розшукової) дії в житлі.

І. В. Гловюк також стверджує про неоднозначність застосування ч. 1 ст. 233 КПК, оскільки деякі суди не вважають добровільну згоду особи достатньою підставою для проведення в житлі чи іншому володінні особи слідчої (розшукової) дії, інші – визнають її як правомірну можливість проведення огляду місця події (*Гловюк І. В., 2015, с. 217*). Такої самої думки дотримується й Л. М. Лобойко, зазначаючи, що в підсумкових рішеннях у кримінальних провадженнях суди в деяких випадках визнають доказами дані, здобуті в результаті проникнення до житла чи іншого володіння особи і здійснення в них огляду (обшуку) за добровільною згодою власника житла, а в інших – не визнають, оскільки після проникнення до житла чи іншого володіння особи за добровільною згодою власника слідчий чи прокурор зобов'язаний звернутися до слідчого судді в порядку ч. 3 ст. 233 КПК. Неоднозначність у застосуванні цієї норми свідчить про існування правової невизначеності в питанні врегулювання порядку проникнення до житла чи іншого володіння за добровільною згодою його власника. Відтак, у даному випадку має місце порушення принципу правової визначеності, що є одним з основних елементів верховенства права (*Лобойко Л. М., 2016, с. 174*).

Цікавим також є питання щодо спрощення порядку проникнення до житла чи іншого володіння особи в разі виникнення невідкладних випадків, пов'язаних з урятуванням життя людей та майна чи з безпосереднім переслідуванням осіб, які підозрюються в учиненні злочину, що передбачено Конституцією (ст. 30) та КПК України (ч. 3 ст. 233). За таких випадків прокурор чи слідчий за погодженням з прокурором зобов'язаний невідкладно після здійснення слідчих (розшукових) дій

звернутися з клопотанням про проведення обшуку до слідчого судді. Разом з тим у законодавстві не невизначено про необхідність слідчим у разі проведення слідчої дії у невідкладному випадку скласти певний процесуальний документ, адже відповідно до ч. 3 ст. 110 КПК України рішення слідчого, прокурора приймається у вигляді постанови, та необхідність залишити на видному місці в житлі чи іншому володінні особи, у разі відсутності осіб, які там проживають, копію відповідного документа, а також копію протоколу про проведення відповідної слідчої (розшукової) дії. На практиці такі випадки призводять до повної неінформованості особи, у якої була проведена така дія, про суб'єкта проникнення у її житло чи інше володіння, обставин за яких відбулось проникнення та вилучені речі. Малоімовірно, що така процесуальна невизначеність сприятиме дотриманню конституційних прав людини під час кримінального провадження.

У разі проведення обшуку, з метою недопущення порушень конституційних прав осіб, у яких він провадиться, законодавець передбачив обов'язковий аудіо- та відеозапис обшуку. Будь-які незафіксовані обставини обшуку не можуть долучатися до протоколу і бути використані в суді як докази. Разом з тим на практиці реалізація оновлених положень КПК України є вкрай проблематичною, оскільки відсутня детальна регламентація щодо проведення відеозйомки. Залишаються незрозумілими питання щодо присутності в кадрі понятих, необхідності камерою фіксувати факт вилучення майна та його перелік. Крім того, оновлений КПК України не містить жодних роз'яснень щодо проведення безперервної відеозйомки.

Відповідно до ч. 3 ст. 233 КПК України обшук може бути проведено в невідкладних випадках без попереднього дозволу слідчого судді. Ми погоджуємося з думкою О. В. Верхогляд-Герасименко, що у таких ситуаціях особа, у житлі чи іншому володінні якої проведено слідчі (розшукові) дії, потребує судового захисту навіть більше, ніж в інших, оскільки втручання в її приватне життя здійснено за рішенням того самого органу, що провів дію (*Верхогляд-Герасименко О. В., 2012, с. 139*). На нашу думку, у разі невідкладного випадку проведення обшуку доцільно передбачити в КПК України можливість забезпечення участі особи, у якої було проведено обшук, у судовому засіданні при розгляді відповідного клопотання слідчого, прокурора. У разі її відсутності доцільно інформувати особу, у якої проводився обшук, про результати перевірки слідчим суддею наявності даних, що вказують на виняткову невідкладність проведення цієї слідчої (розшукової) дії та неможливість одержати судовий дозвіл на її проведення в звичайному порядку. Крім того, вважаємо за доцільне зобов'язати слідчого суддю направляти особі, у якої було проведено в такому порядку обшук, копію ухвали про законність або незаконність даної слідчої дії.

Водночас, ми не підтримуємо думку В. І. Галагана, що в разі невідкладного проведення обшуку слідчий повинен мати можливість звернутися до слідчого судді з відповідним клопотанням, незважаючи на відсутність погодження з прокурором, оскільки такі дії є екстремальними і мають переслідувати мету забезпечення права громадян на повагу до житла (*Галаган В.І., Канфуї І.В., 2015*). Вважаємо, що має бути чітка субординація процесуального підпорядкування і не повинно бути анархії в прийнятті процесуальних рішень.

Крім обшуку, доцільно проаналізувати проблемні питання, пов'язані з

регламентацією провадження в житлі чи іншому володінні особи інших слідчих (розшукових) дій. На жаль, у нормах КПК України, що визначають підстави і порядок їх проведення, не міститься розпоряджень щодо їх провадження в житлі, що викликає певні труднощі при реалізації їх на практиці.

Отже, важливою слідчою (розшуковою) дією є огляд, від якого значною мірою залежить успіх розслідування багатьох кримінальних правопорушень. Підставою для проведення огляду в житлі чи іншому володінні особи є наявність достовірних фактичних даних, що вказують на об'єкт огляду як джерело, з якого може бути вилучено розшукувану інформацію. Крім огляду, у слідчій практиці є випадки необхідності проведення в житлі чи іншому володінні особи слідчого експерименту, допиту, освідування, пред'явлення для впізнання. Своє процесуальне відображення зазначені слідчі (розшукові) дії знайшли в положеннях ст.ст. 224-226, 228, 229, 240, 241 КПК України. Проте законодавець, крім огляду, слідчого експерименту й частково допиту, не визначає особливостей їх проведення в житлі чи іншому володінні особи. Так, відповідно до ч. 5 ст. 240 КПК України слідчий експеримент, що проводиться в житлі чи іншому володінні особи, здійснюється лише за добровільною згодою особи, яка ним володіє, або на підставі ухвали слідчого судді за клопотанням слідчого, погодженого з прокурором, або прокурора, яке розглядається в порядку, передбаченому КПК України, для розгляду клопотань про проведення обшуку в житлі чи іншому володінні особи.

Згідно з ч. 1 ст. 224 КПК України допит проводиться за місцем проведення досудового розслідування або в іншому місці за погодженням із особою, яку мають намір допитати. Переважно в слідчій практиці, незалежно від процесуального становища допитуваного, допит провадиться в службовому кабінеті слідчого. Проте в силу різних обставин, наприклад, поранення, травми, тяжкої хвороби, реабілітаційного періоду після хвороби, вагітності, похилого віку, що ускладнює самостійне пересування тощо, допит особи може проводитися в іншому місці, у томи числі в її житлі чи іншому володінні.

Отже, слідчий експеримент може бути проведений у житлі чи іншому володінні особи або за ухвалою слідчого судді або за добровільною згодою особи, яка ним володіє, а допит – за погодженням відповідної особи, тобто фактично за добровільною згодою. Щодо проведення інших слідчих (розшукових) дій, то в кримінальному процесуальному законодавстві України, як ми вже зазначали, відсутні норми, що регулюють їх провадження в житлі чи іншому володінні особи.

Чи є необхідність додаткового регулювання проведення цих дій? Загалом, на нашу думку, вони не потребують додатково визначеної особливої процедури їх проведення в житлі чи іншому володінні. Їх проведення, наприклад у кабінеті слідчого, не впливає на результат розслідування. Водночас на практиці трапляються випадки, за яких провадження відповідних дій не може бути перенесено, оскільки саме в житлі за їх допомогою можна отримати необхідні докази або їх проведення пов'язано з тактичними або іншими міркуваннями. Прикладом, тяжка хвороба особи, до якої не можуть бути застосовані заходи забезпечення кримінального провадження, що пов'язані з примусовим доставлянням до слідчого, але в той же час, яка не дає свою згоду на проведення відповідної дії в її житлі чи іншому володінні. У слідчого відповідно до закону не

має жодних можливостей впливу на цих осіб, він не має права примусово проводити відповідні слідчі дії в житлі, а отже, можливість проведення слідчої (розшукової) дії ставиться під загрозу. При цьому також зазначимо, що сьогодні як науковці, так і практики по-різному трактують ст. 233 КПК України. У зв'язку з цим вважаємо за доцільне чітко визначити, які слідчі (розшукові) дії провадяться за ухвалою слідчого судді, які за добровільною згодою особи, а які можуть бути проведені в житлі чи іншому володінні особи в невідкладних випадках. Отже, з метою побудови логічних та чітких дій слідчого, прокурора в разі необхідності проведення слідчих (розшукових) дій у житлі чи іншому володінні особи пропонуємо ст. 233 КПК України викласти в наступній редакції:

1. Ніхто не має права проникнути до житла чи іншого володіння особи з будь-якою метою, інакше як лише за добровільною згодою особи, яка ними володіє, або на підставі ухвали слідчого судді, крім випадків, установлених частиною п'ятою цієї статті.

2. За заявою особи, яка проживає у житлі чи є його власником, або за повідомленням такої особи про вчинений щодо неї злочин огляд у житлі чи іншому володінні особи може бути проведений без рішення слідчого судді, що має бути додатково зафіксовано в протоколі слідчої (розшукової) дії та скріплено підписом такої особи.

3. Слідчий експеримент, допит, пред'явлення для впізнання, освідування в разі необхідності їх проведення в житлі чи іншому володінні здійснюються лише за письмовою згодою особи, яка ним володіє, що має бути підтверджено підписом відповідної особи в протоколі слідчої (розшукової) дії з урахуванням обстановки, у якій така згода надається. Якщо особа, яка в ньому проживає, відсутня або заперечує проти проведення слідчої (розшукової) дії, слідчий порушує перед судом клопотання про проведення відповідної слідчої (розшукової) дії.

4. Під житлом особи розуміється будь-яке приміщення, яке знаходиться в постійному чи тимчасовому володінні особи, незалежно від його призначення і правового статусу, та пристосоване для постійного або тимчасового проживання в ньому фізичних осіб, а також усі складові частини такого приміщення. Не є житлом приміщення, спеціально призначені для утримання осіб, права яких обмежені за законом. Під іншим володінням особи розуміються транспортний засіб, земельна ділянка, гараж, інші будівлі чи приміщення побутового, службового, господарського, виробничого та іншого призначення тощо, які знаходяться у володінні особи.

5. Слідчий, прокурор має право до постановлення ухвали слідчого судді увійти до житла чи іншого володіння особи з метою проведення огляду, обшуку лише в невідкладних випадках, пов'язаних з урятуванням життя людей та майна чи з безпосереднім переслідуванням осіб, які підозрюються в учиненні злочину. У такому випадку прокурор, слідчий за погодженням з прокурором зобов'язаний невідкладно після здійснення такої дії звернутися з клопотанням про проведення обшуку до слідчого судді. Слідчий суддя розглядає таке клопотання згідно з вимогами статті 234 цього Кодексу, перевіряючи, крім іншого, чи дійсно були наявні підстави для проникнення до житла чи іншого володіння особи без ухвали слідчого судді. Якщо прокурор відмовиться погодити клопотання слідчого про обшук або слідчий суддя відмовить у задоволенні клопотання про обшук, установлені внаслідок такого обшуку докази є недопустимими, а отримана

інформація підлягає знищенню в порядку, передбаченому статтею 255 цього Кодексу.

Зауважимо, що кримінальний процесуальний закон не передбачає невідкладні випадки проведення слідчого експерименту, допиту, освідчування, пред'явлення для впізнання в житлі чи іншому володінні особи. Ці дії абсолютно не пов'язані з урятуванням життя людей та майна чи з безпосереднім переслідуванням осіб, які підозрюються в учиненні злочину. Питання надання добровільної згоди на проникнення до житла чи іншого володіння особи, на нашу думку, полягає в тому, що слідчий повинен переконати особу, що проведення слідчої (розшукової) дії в житлі чи іншому володінні необхідно для розслідування і при цьому будуть дотримані всі законні вимоги, що висуваються господарями. Разом з тим вважаємо, що має бути більш спрощена процедура проведення слідчої (розшукової) дії, а тому згоди одного із співвласників житла на її проведення достатньо слідчому, прокурору для проведення слідчої (розшукової) дії без дозволу суду, а докази отримані під час її проведення, мають визнаватися допустимими. Цього шляху дотримується сучасна судова практика, наприклад рішення Апеляційного суду Запорізької області від 15 січня 2018 р. *(Згоди одного із співвласників квартири на огляд місця події злочину достатньо для слідчого для проведення такого огляду без дозволу суду, а докази отримані під час огляду є допустимими)*.

Вважаємо також за доцільне спростити процесуальний порядок проведення освідчування. Ми погоджуємося з позицією С. С. Клочуряка та Д. О. Шумейко, що рішення про його проведення має приймати особа, яка проводить розслідування. Саме цей підхід забезпечить економію часу та є ефективним у кримінальному провадженні, адже звернення особи, яка проводить розслідування до прокурора щодо дозволу на проведення освідчування спричинить затягування часу та в подальшому може призвести до втрати доказів. Отже, питання винесення постанови про проведення освідчування виключно прокурором не відповідає вимогам практики, що призводить до затягування часу проведення цієї слідчої (розшукової) дії та нічим себе не виправдовує *(Клочуряк С.С., 2013, с. 79-80; Шумейко Д.О., 2015, с. 128)*.

Висновки. У нинішніх умовах надзвичайно важливим є дотримання конституційних прав особи при проведенні слідчих (розшукових) дій у житлі чи іншому володінні особи. Особливого значення при цьому, ураховуючи характер правообмежень, набувають гарантії захисту прав людини при проведенні досліджуваних дій, у тому числі й від зловживань владою представниками органів розслідування, прокуратури, суду, якими є передбачені законом підстави та процесуальний порядок отримання дозволу на їх проведення, сам процесуальний порядок їх проведення, фіксація перебігу та результатів, правила допустимості доказів, отриманих у результаті їх проведення.

Список використаних джерел:

1. Михайленко В. В. Реалізація верховенства права при провадженні слідчих (розшукових) дій. Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Юридичні науки. Том 29 (68). Київ, 2018. № 1. С. 89-97.
2. Черноус Ю.М. Криміналістичне забезпечення розслідування злочинів. В: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. 492 с.

3. Гловюк І. В. Стаття 233 КПК України: питання практичної реалізації. Молодий вчений. 2015. № 2, ч. 1. С. 216-219.
4. Лобойко Л. М. Щодо доцільності наступного судового контролю за проникненням до житла на підставі добровільної згоди його власника. Європейська інтеграція в контексті сучасної геополітики : зб. наук. ст. за матеріалами наук. конф., м. Харків, 24 трав. 2016 р. Харків, 2016. С. 174-175.
5. Верхогляд-Герасименко О. В. Забезпечення майнових прав особи при застосуванні заходів кримінально-процесуального примусу : [моногр.]. Х. : Юрайт, 2012. 216 с.
6. Галаган В. І., Канфуї І. В. Взаємодія слідчого, прокурора та слідчого судді під час вирішення питання проведення обшуку за КПК України. Криміналістика и судебная экспертиза. 2015. Вып. 60. С. 161-171.
7. Згоди одного із співвласників квартири на огляд місця події злочину достатньо для слідчого для проведення такого огляду без дозволу суду, а докази отримані під час огляду є допустимими URL: https://protocol.ua/ua/sud_zgodi_odnogo_iz_sprivvlasnikiv_kvartiri_na_oglyad_mistsya_podii_zlochynu_dostatno_dlya_slidchogo/
8. Клочуряк С.С. Освідування в системі слідчих (розшукових) дій: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09. К., 2013. 199 с.
9. Шумейко Д.О. Розслідування прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 / Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. Дніпропетровськ, 2015. 256 с.